A pénzmosás gyakorlati kérdései

a könyvvizsgálói tevékenység szemszögéből

2026. évi kötelező szakmai továbbképzés

Dr. Zsigmond Csaba r. alezredes
adjunktus, mb. tanszékvezető • Nemzeti Közszolgálati Egyetem, RTK

Fókusz: felismerés • kockázati szemlélet • Pmt.-kötelezettségek

Miért fontos a pénzmosás felismerése?

A jelenség nemcsak bűnügyi, hanem gazdasági és intézményi kockázat.

2–5%

a globális GDP széles körben hivatkozott becsült aránya

Versenytorzítás

A bűnös eredetű tőke más megtérülési logika szerint működhet; veszteséget és irracionális tranzakciót is „elbír".

Pénzügyi integritás

Gyengítheti a rendszer stabilitását, kiszámíthatóságát és a gazdasági szereplők közötti bizalmat.

Bűnözői utánpótlás

A tisztára mosott vagyon fenntarthatja a szervezett bűnözést, korrupciót és újabb jogellenes tevékenységeket.

Könyvvizsgálói nézőpont: nemcsak az számít, hogy van-e bizonylat, hanem az is, van-e mögötte valós gazdasági tartalom és ésszerű üzleti cél.

A könyvvizsgáló mint „kapuőr”

A Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltató – különleges információs helyzetben.

MIT LÁT?

- tulajdonosi szerkezet
- finanszírozás és pénzforgalom
- szerződéses kapcsolatok
- bevételek és kiadások szerkezete
- vagyoni helyzet és változások

MIT KELL TENNIE?

- kockázati szemléletben értékelni
- figyelmeztető jeleket felismerni
- a Pmt. szerinti intézkedéseket megtenni
- szükség esetén bejelentést tenni

Nem feladata bizonyítani a pénzmosást vagy feltárni az alapbűncselekményt.

A pénzmosás büntetőjogi kerete

A Btk. 399–400. § fő logikája könyvvizsgálói szemmel.

Btk. 399. §

Szándékos alakzatok: elfedés/elleplezés, célzatos műveletek, vagyonelkobzás meghiúsítása, orgazda jellegű megszerzés és kezelés.

Btk. 400. §

Gondatlan pénzmosás: a vagyoni művelet tudatos lehet, de az elkövető gondatlanságból nem ismeri fel a bűnös eredetet.

„Dolog” helyett „vagyon”

Követelés, részesedés, ingatlan, értékpapír, kriptoeszköz és más pénzben kifejezhető érték is lehet az elkövetés tárgya.

2021-től új szerkezet

Szélesebb elkövetési tárgy, előkészület büntethetősége, korábbi orgazdasági magatartások beépülése.

A büntetőjog azt kérdezi: megvalósult-e a bűncselekmény és ki felel érte?

Két eltérő kérdés – két eltérő bizonyossági szint

Büntetőjogi felelősség vs. pénzmosás-megelőzési kötelezettség.

BÜNTETŐJOG – „Megvalósult-e a pénzmosás?”

- bizonyítani kell a vagyon bűnös eredetét
- vizsgálni kell az elkövetési magatartást
- szükség lehet tudattartalom vagy célzat bizonyítására

Pmt. / MEGELŐZÉS – „Van-e adat, tény vagy körülmény?”

- nem kell bizonyítani a pénzmosást
- nem kell azonosítani az alapbűncselekményt
- a kockázati jel felismerése már intézkedést válthat ki

A könyvvizsgáló feladata a második kérdés megválaszolása.

Mi történik a pénzzel a gyakorlatban?

A cél: a bűnös eredet és a vagyon közötti kapcsolat elhomályosítása, majd jogszerű eredet látszatának megteremtése.

Bűncselekményből származó vagyon
csalás, korrupció, költségvetési csalás stb.

Mozgatás / átalakítás
számlák, cégek, országok, eszközök között

Dokumentált „magyarázat”
kölcsön, számla, szolgáltatás, ingatlanügylet

Látszólag legális vagyon
bevétel, osztalék, eladás, visszafizetés

Könyvvizsgálói kérdés: a formailag rendezett dokumentum mögött van-e valós teljesítés és ésszerű gazdasági tartalom?

A pénzmosás klasszikus három szakasza

Szemléltető modell: a valóságban a fázisok összeolvadhatnak vagy ki is maradhatnak.

1 Elhelyezés

placement

A vagyon bekerül a pénzügyi vagy legális gazdasági rendszerbe.

pl. készpénz befizetése, bevételek közé keverése

2 Rétegzés

layering

Tranzakciók és konstrukciók gyengítik a kapcsolatot az alapbűncselekménnyel.

pl. több cég, több számla, több ország

3 Integrálás

integration

A vagyon látszólag jogszerű forrásból tér vissza a gazdaságba.

pl. kölcsön-visszafizetés, osztalék, ingatlaneladás

Büntetőjogi szempontból már egyetlen önálló részmozzanat is tényállásszerű lehet.

Miből származhat a tisztára mosandó vagyon?

A pénzmosás bármely haszonszerző büntetendő cselekményhez kapcsolódhat.

Csalás

gazdasági és online csalások

Korrupció

vesztegetés, jogtalan előny

Költségvetési csalás

adó- és támogatási visszaélések

Kábítószer-kereskedelem

jelentős készpénzjövedelem

Emberkereskedelem

illegális jövedelem és készpénz

Kiberbűnözés

digitális vagyon és gyors pénzmozgások

Vagyon elleni bűncselekmények

lopás, sikkasztás, hűtlen kezelés

Környezeti bűnözés

illegális kereskedelem, hulladék, erőforrások

Elsődleges kérdés: van-e ellentmondás az ismert eredet és a gazdasági adatok között?

Gyakori pénzmosási módszerek

A módszer a vagyon formájához, méretéhez és az elérhető gazdasági kapcsolatokhoz igazodik.

Készpénz

bevételbe keverés, eszközvásárlás

Fiktív szerződések

tanácsadás, marketing, közvetítés, licenc

Nagy értékű javak

arany, ékszer, műtárgy, régiség

Pénzváltás / széf

fizikai mozgatás, nyom csökkentése

Fedővállalkozások

céghálók, nominee vezetők, offshore elemek

Tagi kölcsönök

forrás eredetének látszólagos igazolása

Ingatlan

vásárlás, felújítás, bérbeadás, továbbértékesítés

Többlépcsős tranzakciók

számlák, cégek, országok közötti rétegzés

A formális szabályosság önmagában nem zárja ki a pénzmosási kockázatot.

Figyelmeztető jelek a könyvvizsgálat során

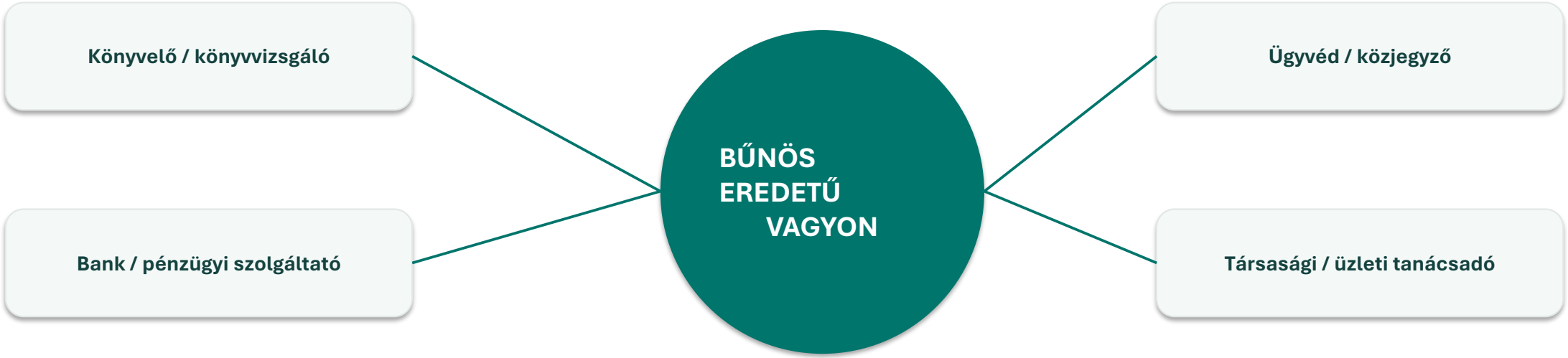
Egyetlen jel ritkán bizonyít bármit – a jelek mintázata és összefüggése a lényeg.

- ! indokolatlanul összetett tulajdonosi struktúra
- ! szokatlan vagy jelentős tagi kölcsön
- ! valós teljesítést nélkülöző vagy nehezen mérhető szolgáltatás
- ! gazdasági racionalitás nélküli tranzakciós lánc
- ! tisztázatlan vagy életszerűtlen finanszírozási forrás
- ! a tevékenységgel össze nem illő készpénzforgalom
- ! piaci szinttől feltűnően eltérő ár vagy díj
- ! korábban nem jellemző nemzetközi pénzmozgás

Kulcskérdés: van-e ésszerű, dokumentálható gazdasági magyarázat?

Szakmai közreműködők és „kapuőrök”

A professzionális pénzmosás gyakran jogi, számviteli és pénzügyi szakértelmet használ fel.

A kockázat ott kezdődik, ahol a szakmai szolgáltatás a vagyon eredetének elfedéséhez ad hitelességet vagy technikai segítséget.

A Pmt. szerinti gyakorlati kötelezettségek

A megelőző rendszer egymásra épülő lépésekből áll.

1. **Ügyfél-átvilágítás**
2. **Tényleges tulajdonos**
3. **Kockázati besorolás**
4. **Folyamatos monitoring**
5. **Bejelentés**
6. **Dokumentálás**

A rendszer célja

megismerni az ügyfelet és tényleges tulajdonosát → értékelni a kockázatot → észlelni a változásokat → megfelelő ponton intézkedni és dokumentálni.

A kockázati besorolás nem adminisztratív címke: az ellenőrzés mélységét és intenzitását határozza meg.

Ügyfél-átvilágítás és tényleges tulajdonos

Az ügyfél megismerése nem egyszeri adatfelvétel, hanem folyamatos megértési folyamat.

Ügyfél-átvilágítás

- ügyfél és képviselő azonosítása
- személyazonosság ellenőrzése
- üzleti kapcsolat célja és jellege
- kockázati szint írásbeli rögzítése
- szükség esetén fokozott intézkedések

Tényleges tulajdonos

- ki gyakorol tényleges ellenőrzést?
- átlátható-e a tulajdonosi lánc?
- összhangban van-e a nyilatkozat az adatokkal?
- indokolt-e a többszintű vagy nemzetközi struktúra?

Kockázati szemlélet

- ügyfél tevékenysége
- földrajzi kapcsolatok
- tranzakciók és finanszírozás
- tulajdonosi szerkezet
- szokatlan változások és új források

Magasabb kockázat ≠ automatikus elutasítás. Magasabb kockázathoz magasabb ellenőrzési intenzitás társul.

Folyamatos monitoring: mi változott az ügyfélnél?

A korábban normális működéshez képest bekövetkező eltérés önmagában is kockázati jel lehet.

Kiindulás (1)

ismert üzleti modell
átlátható tulajdonosi szerkezet

Változás 1 (2)

új finanszírozási forrás
jelentős tagi kölcsön

Változás 2 (3)

szokatlan készpénzforgalom
korábban nem jellemző

Változás 3 (4)

új külföldi partner
összetett pénzmozgások

A monitoring lényege: az ügyfél ismert működéséhez képest azonosítani a szokatlan és nehezen indokolható változásokat.

A bejelentési kötelezettség küszöbe

Nem bizonyosság kell – hanem pénzmosásra, terrorizmusfinanszírozásra vagy bűnös eredetre utaló adat, tény vagy körülmény.

NEM KELL

- bizonyítani, hogy pénzmosás történt
- azonosítani az alapbűncselekményt
- feltárni az elkövetőt
- büntetőjogi minősítést adni

KELL

- észlelni a releváns körülményt
- szakmai szempontból értékelni
- dokumentálni a döntési alapot
- haladéktalanul megtenni a szükséges bejelentést

Jóhiszemű bejelentés esetén a későbbi megalapozatlanság önmagában nem alapoz meg polgári vagy büntetőjogi felelősséget.

Mi történik, ha felmerül a gyanú?

A bejelentési folyamat és az ügylethez kapcsolódó lehetséges korlátozás.

1. **Körülmény észlelése**
2. **Belső kijelölt személy**
3. **Bejelentés FIU / NAV**
4. **Szükség esetén azonnali intézkedés**

Ügylet teljesítése

A bejelentés továbbításáig főszabály szerint az érintett ügylet nem teljesíthető; egyes helyzetekben eltérő szabályok érvényesülhetnek.

Felfüggesztés

Ha azonnali intézkedés szükséges lehet, a szolgáltató felfüggesztheti az ügylet teljesítését és haladéktalanul bejelentést tesz.

2026. június 5-től a NAV PEI bejelentési felülete az ONYA rendszerben működik.

Felfedési tilalom és dokumentálás

A helyes szakmai döntés akkor védhető, ha a folyamat visszakövethető.

Felfedési tilalom

- az ügyfél vagy harmadik személy főszabály szerint nem tájékoztatható a bejelentés megtételéről
- nem fedhető fel a bejelentés tartalma vagy a bejelentő személye
- a felfüggesztésről vagy hatósági folyamatról sem adható tájékoztatás
- az ügyfél-átvilágításhoz szükséges kérdések továbbra is feltehetők

Dokumentálás

- ügyfél-átvilágítási adatok
- tényleges tulajdonos azonosítása
- kockázati besorolás és változásai
- fokozott intézkedések indokai
- bejelentési döntés alapja

A dokumentáció később igazolhatja a megfelelő szakmai gondosságot.

Mini-eset: mit lát a könyvvizsgáló?

Gyakorlati gondolkodási séma – nem büntetőjogi minősítés.

Helyzet

Egy korábban kis forgalmú társaságnál rövid idő alatt jelentős tagi kölcsön jelenik meg. A pénz egy része készpénzben mozog, majd egy kapcsolt külföldi társaságnak „tanácsadási díj” jogcímen jelentős összeget fizetnek. A teljesítés dokumentációja általános, a díj piaci indoka nem világos.

1. **Milyen adatok hiányoznak?**
2. **Van-e ésszerű gazdasági magyarázat?**
3. **Több red flag együtt áll-e fenn?**
4. **Indokolt-e Pmt. szerinti intézkedés / bejelentés?**

Nem kell „megoldani az ügyet” – a kockázati küszöböt kell felismerni.

Öt gondolat, amit érdemes hazavinni

A könyvvizsgáló szerepe: felismerni, értékelni, dokumentálni és szükség esetén jelezni.

1. A pénzmosás gyakran formailag szabályos gazdasági eseményként jelenik meg.
2. A könyvvizsgáló nem nyomozó – de különleges információs helyzetben lévő „kapuőr”.
3. Nem egy red flag, hanem a körülmények összképe és gazdasági racionalitása a döntő.
4. A Pmt. szerinti bejelentéshez nem kell a pénzmosást bizonyítani.
5. A kockázati döntéseket és intézkedéseket következetesen dokumentálni kell.

Kulcskérdés: „Van-e olyan adat, tény vagy körülmény, amely pénzmosásra utalhat?”

Felhasznált főbb források

A prezentáció a megküldött tananyag tartalmi kivonata.

- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.)
- 2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról (Pmt.)
- Karsai Krisztina (szerk.): Nagykommentár a Btk. 399. §-ához, Jogtár, hatály: 2026. I. 2.
- Gál István László: Dogmatikai problémák a pénzmosás hatályos magyar szabályozásával kapcsolatban. Belügyi Szemle, 2023/5.
- Teichmann, Fabian M. J.: Twelve methods of money laundering. Journal of Money Laundering Control, 2017.
- Europol: Why is Cash Still King? 2015.
- Magyar Könyvvizsgálói Kamara: Pmt. és kapcsolódó kamarai útmutató, 2026. május 15-i állapot.
- NAV: a PEI bejelentési felület ONYA-ra történő átállásáról szóló tájékoztató, 2026. június 4.

Köszönöm a figyelmet!